

Posudek oponentky diplomové práce

Katedra: Religionistiky
Akademický rok: 2016/2017
Název tématu: Srovnání dvou podob předpokládané obnovy keltské tradice
Autorka: Bc. Barbora Štefková

Práce si klade za cíl porovnat pohanský směr Wicca se směrem Řádu Bardů, Ovatů a Druidů. První část práce obsahuje historický přehled obou směrů, včetně popisu svátků, které jsou středem jejich praxe. Druhá část práce je věnována kvantitativnímu výzkumu, který si klade za cíl prozkoumat shody a rozdíly mezi výše jmenovanými směry. Text místy budí dojem angažovanosti autorky v samotném výzkumu.

Práce je psána čtivě a dodržuje základní zadání. Přesto bych si dovolila několik komentářů. Autorka si v úvodu klade za cíl práce *oba směry prozkoumat nově* (s. 9). Protože však v práci chybí zmapování dosavadního stavu bádání, těžko posoudit, zda se jí tento cíl povedlo naplnit.

První část práce obsahuje mapování historického vývoje obou pohanských směrů. Co však čtenáři chybí je hlubší analýza např. různých směrů hnutí Wicca – gardneriánského, dianického a eklektického. Je zřejmé, že charakter těchto směrů je dán především jejich zakladateli, nicméně z výzkumu místy vyplývá, že mohou být z nějakého důvodu ve vzájemném rozporu (např. s. 60), přičemž z nastíněného historického přehledu není jasné, čím se směry, kromě zakladatelské osobnosti, odlišují. Podobný problém vidím v poznámce na s. 26, kde je konstatováno, že Jakuba Archer rozlišuje mezi wiccou a čarodějnictvím, nicméně již není uvedena jeho argumentace, a tedy ani rozdíl mezi těmito fenomény.

Ačkoli je práce komparativního charakteru, postrádám v ní teoretické ukotvení, což je viditelné především v terénním výzkumu. Autorka na několika místech klade otázku, zda na pohanské směry aplikovat termín náboženství, když oni sami se tak nevnímají (s. 63, 69). Ponecháme-li problém v terminologické rovině, kam dle autorky patří, pak tím odkazuje k tomu, že oba pohanské směry jsou kategoriemi jiného druhu a na místě je otázka, z jakého důvodu si je vybrala k řešení své závěrečné práce v oblasti religionistiky. Nakonec sama Barbora Štefková takto formuluje otázku ve svém závěru (s. 80).

S tématem souvisí také otázka, která byla položena respondentům: *Jak vnímáš Wiccu / druidství? Jako náboženství, cestu osobního rozvoje, životní styl či ještě jinak?* Je jistě zajímavé znát názory dotazovaných na oblast terminologie, nicméně stěžejní otázkou je, jak sama autorka tyto pojmy vnímá a jak je rozlišuje. Jak se v její percepci liší náboženství od osobního rozvoje či životního stylu? A jak se pak dále liší od světónázoru, který se v jedné z odpovědí také objevil (s. 62). Podobný problém přináší otázka pravidel a jejich případných odměn a trestů, kde autorka píše že tzv. pravidlo tří a pravidlo číň, *co chceš, pokud tím nikomu neublížíš... apelují na základní morálku a lidskou slušnost, nelze je tedy striktně považovat za „náboženská pravidla.“* Jaká jsou konkrétně základní pravidla morálky a odkud se v evropském kulturním okruhu vzala? Dále, sami dotazovaní hovoří o druhu praxe, která se odlišuje od každodenního života, je tedy něčím speciální. Jak se tato praxe liší, podle autorky, od „náboženské praxe“, která je terminologicky nevhodná v okruhu pohanů (s.51-52)? Domnívám se, že teoretické uchopení práce a v tomto konkrétním příkladu náboženství, by autorce pomohl lépe nejen strukturovat otázky výzkumu, ale především jeho předmět.

V práci mi chybí také souhrnné shrnutí. Praktická část je velmi obsáhlá a čtivá, ale v množství textu, ve kterém mnohdy není pro čtenáře patrné, co už je autorčina analýza a co jsou stále odpovědi z dotazníků, je výsledek výzkumu poněkud ztracen. Ústní obhajoba by,

kromě výše zmíněných otázek, měla obsahovat také shrnutí a přehlednou komparaci obou hnutí.

Nakonec si dovoluji vyjádřit pochybnost o otázkách směřující ke znalostem příslušníků směru Wicca o druidech a naopak. Existuje nějaký relevantní důvod, proč by příslušník jedné tradice měl znát tradici jinou? Protože dotazník tento druh tázání obsahuje, předpokládám, že ano. Jaký je to důvod?

Stylistická stránka textu je vyhovující, nicméně nespočet překlepů je práci na škodu. Autorka prokázala, že umí pracovat odpovídajícím způsobem se zdroji.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

Zuzana Černá, Ph.D.

V Pardubicích, 10.8.2017

